

Sosyal Medya Platformlarında 2023 Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi Öncesi Söylemin İnşası; İstanbul Sözleşmesi Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz

Doç. Begüm Aylin ÖNDER¹
İrem Şimşek²

ÖZ

2011 yılında kadına yönelik şiddet ve aile içi eşitliği sağlamak amacıyla Avrupa Konseyi tarafından hazırlanıp, imzaya atılan, başta Türkiye olmak üzere, 45 ülke tarafından imzalanan *Kadınlara Yönelik Her Türü Şiddet ile Mücadele Sözleşmesi* diğer adıyla *İstanbul Sözleşmesi*, temelde bir insan hakları bildirgesi özelliği taşımaktadır. Sözleşme beş temel ilkedden oluşmakla birlikte, toplumsal cinsiyet eşitliği ekseninde, kapsayıcı politikalar üretilmesini ve uygulanmasını öngören; kadına yönelik şiddetin tarihsel bir olgu olduğu gerçeğinden hareketle toplum içinde cinsiyet, cinsel kimlik, yönelim, yaş, ırk, medeni hal gibi kavramlar dahilinde ayrımcılığı önlemek amacını güden ve şiddetin temel beslendiği kanalın cinsiyet eşitsizliği nedeniyle olduğunu vurgulayan ilk sözleşme niteliği taşımaktadır. Nitekim bu sözleşme, kadınların insan haklarına ilişkin ağır ihlal ve ayrımcılığa maruz kalmalarındaki en büyük gerekçeyi kadınlara uygulanan şiddet ve ev/aile içi şiddet olarak göstermektedir. Çünkü şiddet, insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayan ve/veya tamamen ortadan kaldıran bir olgudur. Bu durumu engellemek, şiddet mağdurlarının korunmasını ve yardım edilmesini sağlamak maksadıyla politik tedbirlerin alınması için sözleşme, kuruluş, kolluk kuvveti ve Uluslararası iş birliğinin yaygınlaştırılması gerekliliğinin altını çizmektedir. 2014 yılı itibarıyla Türkiye tarafından kabul edilerek yürürlüğe giren sözleşmenin, 2021 yılında Cumhurbaşkanlığı kararınca feshedilmesine karar verilmiştir. Gerek politik gerek toplumsal açıdan kamuoyunda birbirinden farklı ideolojik tartışmalar yaratmış olan sözleşme, bu kesimler arasında kutuplaşmalara neden olduğu iddia edilerek; sözleşme özellikle 2020 yılında, medyada sıklıkla gündeme getirilmiştir. Sözleşmeye karşı olanlar tarafından din, örf ve ananeler bağlamında Batı kaynaklı bir sözleşmenin Türk aile yapısına uygun olmadığı iddia edilerek sözleşmenin eşcinselliğe yasal zemin hazırladığı, taraflı ve feminizm yanlısı içeriğe sahip olduğu gerekçesiyle eleştirildiği görülmektedir. Sözleşmenin devamlılığını isteteyen kesim ise, ona karşı çıkanların şiddeti normalleştirdiklerini iddia etmiş, toplumda şiddet farkındalığının sözleşme sayesinde sağlanacağını altı çizilerek, kadın istismarı ve kadın cinayetlerinin önlenmesi için sözleşmenin hayati önem taşıdığı vurgulanmış, sözleşmenin aslında şiddet karşısında bir zırh olduğu, feshedilmesinin büyük bir yanlış olduğu ifade edilmiştir.

Bu kapsamda, bu çalışmada Ataerkil bir yapıya sahip Türk toplumu içinde, görüş ayrılıklarına neden olan ve 2021 yılında alınan kararla sözleşmeden çekilen Türkiye’de, 2020’den günümüze (2023) kadar uzayan tartışmalara neden olan İstanbul Sözleşmesi’nin öncelikle toplumun farklı kesimlerince kabul görme ve görmeme sebeplerini incelemek ve sonrasında 2023 Mayıs ayında yapılacak Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Genel Milletvekili Seçimi öncesi sözleşme destekçisi kesim ile sözleşmeye karşı çıkan kesimler tarafından ilgili sözleşmenin topluma nasıl yansıtıldığının ortaya koyulması amaçlanmaktadır. Bu gayeden hareketle çalışmada, nitel bir araştırma yöntemi olan Teun A. Van Dijk’in *eleştirel söylem analizi* yöntemi benimsenmiş olup; 2023’te Türkiye’de % 50’den fazla kullanıcıya sahip olan Instagram sosyal medya platformundaki farklı görüşlere sahip kişiler (2),

¹ İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye. begumaylinonder@arel.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-0314-2843.

² İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye. iremsimsek@istanbularel.edu.tr, Orcid No: 0009-0004-3335-3598.

toplamda dört (4) haber sayfası tarafından paylaşılan ve her bir sayfa içinde yer alan dört (4) adet görsel ve dilsel öğeler içeren gönderiye ait haber verileri kullanılarak analizi gerçekleştirilecektir. Çalışmanın gelecekte özellikle kadın çalışmaları alanında gerçekleştirilecek araştırmalar açısından önemli bilgiler sunacağı ön görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Sözleşmesi, Eleştirel Söylem Analizi, Kadına Yönelik Şiddet, 2023 Seçimleri, Kadın Çalışmaları.

2023 Presidency on Social Media Platforms and Construction of the Discourse Before the 28th Term Parliamentary Election; A Comparative Analysis on the Istanbul Convention

*Assoc. Prof. Begüm Aylin ÖNDER³
İrem Şimşek⁴*

ABSTRACT

The Convention on Combating All Forms of Violence Against Women, also known as the Istanbul Convention, which was prepared and signed by the Council of Europe in 2011 and signed by 45 countries, primarily Turkey, in order to ensure violence against women and domestic equality, basically has the characteristics of a human rights declaration. Although The Convention consists of five basic principles, it foresees the production and implementation of inclusive policies on the axis of gender equality; Based on the fact that violence against women is a historical phenomenon; It is the first convention that aims to prevent discrimination within the context of concepts such as gender, sexual identity, orientation, age, race, marital status and emphasizes that the main channel of violence is due to gender inequality. As a matter of fact, this convention cites violence against women and domestic/domestic violence as the main reason for women's gross violations of their human rights and discrimination. Because violence is a phenomenon that restricts and/or completely eliminates human rights and freedoms. Convention to take political measures to prevent this situation and to ensure the protection and assistance of victims of violence; The organization underlines the need to expand law enforcement and international cooperation. The agreement, which was accepted and entered into force in 2014 by Turkey, was decided to terminate in 2021 by the President's decision. It has been claimed that The Convention, which was created different ideological debates in the public, both politically and socially, caused polarization among these groups; Especially in 2020, The Convention had been came up frequently in the media. Claiming by the opponents of The Convention that a Western-sourced convention in the context of religion, customs and traditions is not suitable for the Turkish family structure; It is seen that The Convention has been criticized on the grounds that it provides a legal basis for homosexuality and that it has a biased and pro-feminist content. Those who wanted the continuation of The Convention claimed that those who opposed The Convention normalized violence; had been Underlined that the awareness of violence in society will be achieved through The Convention; it was emphasized that The Convention is of vital importance for the prevention of women's abuse and

³ İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye. begumaylinonder@arel.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-0314-2843.

⁴ İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye. iremsimsek@istanbularel.edu.tr, Orcid No: 0009-0004-3335-3598.

femicide; It had been stated that The Convention is actually a shield against violence and that it had been a great mistake to terminate it. In this context, in this study, within the Turkish society with a patriarchal structure, which causes differences of opinion; and in Turkey, which withdrew from The Convention with the decision taken in 2021; First of all, to examine the reasons why the Istanbul Convention, which has caused debates from 2020 to the present (2023), had been accepted or not had been accepted by different segments of the society; Afterwards, it aims to reveal how The Convention is reflected to the society by the supporters of The Convention and those who oppose The Convention before the Presidential and 28th Term General Parliamentary Elections to be held in May 2023. With this aim in mind, Teun A. Van Dijk's critical discourse analysis method, which is a qualitative research method, was adopted in the study; In the social media platform Instagram, which has more than 50% users in Turkey in 2023, two (2) each with different views, four (4) news pages in total, and four (4) visual and linguistic content in each page. The analysis will be carried out using the news data of the post containing the items. It is anticipated that the study will provide important information in terms of future research, especially in the field of women's studies.

Keywords: *Istanbul Convention, Critical Discourse Analysis, Violence Against Women, 2023 Elections, Women's Studies.*